

ÚJ
MÉDIA
KONFERENCIA

2021. MÁJUS 28.

ÚJ MÉDIA ÉS
KÖZVETÍTÉSI
TÖBBLET

Szerkesztette, tördelte: Ármeán Otilia

Korrektúra: Gagyí József

www.ujmedia.ro

ISSN:

2021

Marosvásárhely

**KOMMUNIKÁCIÓ ÉS
KÖZKAPCSOLATOK SZAK**

**ALKALMAZOTT TÁRSADALOMTUDOMÁNYOK
TANSZÉK**

SAPIENTIA
ERDÉLYI MAGYAR
TUDOMÁNYEGYETEM
Marosvásárhelyi Kar

Program

A konferencia helyszíne: <https://meet.google.com/gos-wweq-cpu>

9.00–9.15	Megnyitó, köszöntőt mond dr. Tonk Márton, a Sapientia EMTE rektora. Moderál: Gagy József
9.15–10.00	Plenáris előadás. Moderál: Ármeán Otília Füzi Izabella (SZTE BTK Vizualis Kultúra és Irodalomelmélet Tanszék): A képernyőlét filmes fordításai
10.05–11.55	Még több online. Szekcióvezető: Tőkés Gyöngyvér
10.05–10.25	Andok Mónika: A mély mediatizáció (deep mediatization) és az online eseményterek
10.25–10.45	Bakó Rozália Klára: Többé-kevésbé virtuális
10.45–11.05	Ármeán Otília: A többlet termelte jelenlét kérdései online kultúrafogyasztási gyakorlatainkban
11.05–11.25	Kovács Barna: Bizalom, beszéd, aktus
11.25–11.45	Biró A. Zoltán: Többletek és félelmek
11.45–11.55	
11.55–12.05	Szünet
12.05–13.35	Új média flow. Szekcióvezető: Ármeán Otília
12.05–12.25	Gagy József: Filterek és közösségek
12.25–12.45	Vajda András: Új média és múzeumi kiállítás
12.45–13.05	Mészáros Ferencz: Streaming és televízió a médiaflow sodrásában
13.05–13.25	László Boglárka: Binge watching: A flow jelenségének vizsgálata a maratoni filmnézők körében
13.25–13.35	
13.35–14.30	Ebéd-szünet
14.30–15.15	Plenáris előadás. Moderál: Gagy József Glózer Rita (PTE BTK Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék): Hírek az Instagramon
15.20–17.50	Képernyőidők változóban? Szekcióvezető: Vajda András
15.20–15.40	Gergely Orsolya: A világjárvány „digitális lábnyma” A megnövekedett képernyőidő miatti szülői aggodalmak
15.40–16.00	András Zsuzsa-Rózsa: A szülők viszonyulása óvodáskorú gyermekeik tévéhasználatához
16.00–16.20	Bagoly Anabella: A szülői viszonyulások változása a vírushelyzet hatására a gyermekek IKT eszköz- és tartalomhasználatának szabályozására vonatkozóan
16.20–16.40	Bodó Julianna: A média szocializációs szerepe a gyermekek és fiatalok internethasználatában
16.40–16.50	
16.50–17.00	Szünet
17.00–18.30	Digitális megoldások. Szekcióvezető: Kovács Barna
17.00–17.20	Zsigmond István: Reprezentatív adatfelvétel: online lehetőségek
17.20–17.40	Tőkés Gyöngyvér Erika: Az digitális életter kihasználási lehetőségei a romániai magyar idős emberek körében
17.40–18.00	Sántha Ágnes – Pop Tímea-Brigitta: A digitális egészségműveltség egyenlőtlenségei a romániai egyetemi hallgatók körében
18.00–18.20	Székely Kinga Katalin: Online kommunikáció és digitális megoldások szerepe a turizmus újragondolásában
18.20–18.30	
18.30–18.50	Lapszámbemutató: <i>Acta Universitatis Sapientiae. Communicatio</i> , Volume 7. 2020. A lapot bemutatják: Tőkés Gyöngyvér, Bakó Rozália. Moderál: Gagy József
18.50–19.00	A konferencia zárása: Ármeán Otília, Gagy József

PLENÁRIS ELŐADÁSOK

FÜZI IZABELLA

SZTE BTK Vizuális Kultúra és Irodalomelmélet Tanszék
fuziza@yahoo.com

A képernyőlét filmes fordításai

Kortárs fikciós filmekben egyre gyakrabban fordul elő, hogy a szereplők digitális identitással is rendelkeznek, és az események legalább annyira zajlanak a képernyőkön, mint a fiktív világ háromdimenziós terében. Akarva-akaratlan ezek a filmek valamilyen reflexiót fogalmaznak meg arról, hogy a képernyőléthez kapcsolódó identitás és cselekvések hogyan helyezhetők el a láttatott világban. Az előadásban két esetet vizsgállok: 1. a szereplők képernyőkkel történő interakciója a játékfilmes nyelvbe integrálódik, 2. a narráció a játékfilm terét a képernyőre korlátozza (képernyőfilm). Két kiemelt filmben, a FOMO – Megosztod és uralkodsz (Hartung Attila, 2019) és a Keresés (Aneesh Chaganty, 2018) példáján keresztül azt vizsgálom, hogy a képernyő hogyan válik egy olyan heterogén felületté, melyen a különböző médiumok (mozgóképfilm, tévé, számítógép) tér- és időszerkesztési eljárásai, nyomai, használatai konvergálnak vagy éppen elkülönбöződnek.

ÚJ MÉDIA KONFERENCIA
Új média és közvetítési többlet

Marosvásárhely
2021. május 28.

GLÓZER RITA

PTE BTK Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék
glozer.rita@pte.hu

Hírek az Instagramon

A közösségimédia-használat mindennapi életünk újabb és újabb területeire terjed ki és alakítja át az eddig megszokott viselkedésformákat és tevékenységeket. Az egyik ilyen újonnan meghódított terület a hírfogyasztás. Felmérések mutatják, hogy a hordozható okoseszközök használatának terjedésével a felhasználók a hírek tekintetében is egyre inkább támaszkodnak ezekre az eszközökre és az általuk elérhető közösségimédia-alkalmazásokra. Mindez nagy hatással van a hírgyártásra és hírterjesztésre, a hírmédiumok működésére és természetesen az újságírói professzióra és napi munkára is. A digitális médiakörnyezet trendjei – a vizualitás elsődlegessége, a rövid, gyorsan fogyasztható „snack” tartalmak népszerűsége – a vizuális közösségimédia-applikációk felé terelik a hírekre kíváncsi felhasználókat és a közönségüket elérni igyekvő hírmédiumokat egyaránt. Így válik nemcsak a Facebook és a Twitter, de egyre inkább az Instagram és a TikTok is a híripar eszközévé, közegévé. Előadásomban az újságírói történetmesélés és hírgyártás Instagramon megfigyelhető trendjeit, lehetőségeit, és az egész jelenség háttérében meghúzódó, a laikusoknak az újságírás területén fokozódó szerepvállalását járom körül. Néhány sikeres nemzetközi példa mellett röviden bemutatom, hol tartanak jelenleg ezen a területen a magyarországi hírmédiumok.

ÚJ MÉDIA KONFERENCIA
Új média és közvetítési többlet

Marosvásárhely
2021. május 28.

KIVONATOK

A mély mediatizáció (deep mediatization) és az online eseményterek

Az előadás először a mély mediatizáció elméleti keretét mutatja be Couldry és Hepp alapján (Couldry, Hepp 2017). A mediatizáció folyamata egyszerre érzékelhető, a hétköznapi emberek mindennapjaiban, amikor életük számos szegmensében megjelenik a kommunikációs technológia; és érzékelhető a társadalmi-kulturális átalakulások szintjén is. A mély mediatizáció fogalma egyrészt megteremti a kapcsolatot ezen szintek között, másrészt a folyamat egyszerre hordozza magán a kvantitatív és a kvalitatív változás karakterisztikus jellemzőit. Kiépülését Couldry és Hepp nem lineáris módon tartják megragadhatónak, inkább „hullámokról” beszélnek, s a közvetített kommunikáció történetében legalább három hullámot tartanak azonosíthatónak: a gépesítés, az elektromosság és a digitalizáció hozta változásokat (Hepp 2020). Vagyis a digitalizáció új szakaszt jelent ebben a folyamatban, melyet a kutatók mély mediatizációként azonosítanak. A mély mediáció szakaszában a digitális média logikája és technológiai alapjai is megkerülhetetlen hatással vannak társas világunkra, mind a konstruálás mind az észlelés dimenzióiban. Már csak azért is, mert az „átalakulás” általános kifejezése a mély mediatizáció esetében az új, digitális médiumhoz kapcsolódó társas gyakorlatok materializálódását és intézményesülését is magában hordozza. Vagyis az intézményi logika mellett nem mellérendelt szerepben jelenik meg a média, a mediatizáció logikája, hanem alapvető, meghatározó aspektusként. Az előadás ezzel kapcsolatban a térbeliségre fókuszáló kutatásokat mutat be, melyek a mély mediatizáció elmélete mellett Dayan és Katz Médiaesemények című kötetére is támaszkodnak (Dayan, Katz 1992, Hammelburg, 2020, 2021).

András Zsuzsa-Rózsa

Debreceni Egyetem, Humán Tudományok Doktori Iskola
zsuzsarozsza@yahoo.com

A szülők viszonyulása óvodáskorú gyermekeik tévéhasználatához

A tanulmány kisvárosi környezetben élő, felsőfokú diplomával rendelkező szülők (édesanyák) körében készített kutatás alapján vizsgálja azt, hogy miként viszonyulnak óvodáskorú gyermekeik tévéhasználatához. Az anyaggyűjtés személyes megfigyelés és félig strukturált interjúk alapján történt. Az óvodáskorú gyerekek szüleivel készített interjúk több témakört foglalnak magukba: a tévéhasználat gyakorlatának kialakulása a családban, a tévézés előnyei és hátrányai a szülők szerint, a tévézés és a gyereknevelés kapcsolata, szabályozási gyakorlatok, a szülői szerepek megosztása, a tévéhasználat szocializációs szerepével kapcsolatos szülői attitűdök.

A Konferenciára készített előadásban a televízióhasználat alakulását és a tévéhasználat szerepét, a szabályozással kapcsolatos szülői gyakorlatokat és viszonyulásmódokat mutatom be.

A többlet termelte jelenlét kérdései online kultúrafogyasztási gyakorlatainkban

A korábbi előrejelzések szerint mára az összes online tartalom 82 százalékát videós tartalmak teszik ki (cisco.com). A képet árnyalja az, hogy egyre jobb minőségben kérjük le a filmes, videós tartalmakat, a jobb minőség pedig sávszélesség és gyorsabb kapcsolatok függvénye. A jövőben ráadásul nem csupán videós tartalmak népszerűségére, hanem az új technológiák, a VR (virtuális valóság), az AR (kiterjesztett valóság), az MR (kevert valóság), illetve az XR (bővített valóság) elterjedésére is számítani kell. 2023-ra a világ lakosságának két harmada rendelkezik majd internet-hozzáféréssel (cisco.com). 2019 májusában 500 órányi új tartalmat töltöttek fel percenként a Youtube-ra (statista.com). A digitális eszközök mindenütt jelenvalósága, az online munkavégzés, tanulás-tanítás, szórakozás újabb és újabb változatai alapjaiban írják át világban létezésünket, kultúránkat. A kétdimenziós képernyős létezés nem a fenntartható digitális létezést szolgálja, feltételezésem szerint tehát változásnak kell bekövetkeznie, és meg kell jelenniük mindazoknak az applikációknak és eszközöknek, melyek lehetővé teszik a háromdimenziós létezés megélését, a cselekvőképesség összetett gyakorlását a digitális világban is. Előadásomban a jelenlét, a több jelenlét, a több média fogalmait vizsgálom, és olyan mindennapi helyzeteket elemzek az általam online-ban tapasztalt kultúrafogyasztási gyakorlatokból, melyek kérdésre indítanak, és megsejtetik bizonyos változások irányait.

A szülői viszonyulások változása a vírushelyzet hatására a gyermekek IKT eszköz- és tartalomhasználatának szabályozására vonatkozóan

A Sapientia EMTE Csíkszeredai Kar keretében működő „A média hatása a gyermekekre és fiatalokra” Kutatócsoportban két éve folytatok önálló kutatás sorozatot, amelynek témája a gyermekek otthoni internethasználatát felügyelő-szabályozó szülői gyakorlat vizsgálata. Kutatás sorozatomat kisvárosi és rurális környezetben végeztem, 5-8 osztályos gyerekek szüleinek a körében. Adatgyűjtési módszerként az interjú módszerét választottam. Tervezett előadásomban – az ebben a témakörben folytatott legújabb kutatási anyagok alapján – a vírushelyzet kontextusában elemzem a szülői mediációs gyakorlatot, a szülői stílusok alakulását, illetve a szülők félelmeinek és attitűdjének változását a gyermekek internethasználatában jelentkező veszélyek kapcsán.

Bakó Rozália Klára

Sapientia EMTE, Csíkszeredai Kar
bakorozalia@uni.sapientia.ro

Többé-kevésbé virtuális

Hiperkonnektált lét: ez lenne hát a virtuális és valós tereket ötvöző divatos életforma, az új „társadalmi operációs rendszer” (Rainie-Wellman: *Networked*)? Miközben rengeteg olyan eszközt, platformot és alkalmazást használunk, amely gördülékenyebbé teszi az életünket, hajlamosak vagyunk kizökkenni az éppen zajló tevékenységek ritmusából. Reális és virtuális valóság szervesen összefonódik a net-generáció számára, a digitális oktatásra való áttérésnek azonban számos akadálya van a koronavírus-okozta válság idején. Van Dijk és Helsper rávilágított a digitális egyenlőtlenségek mély társadalmi beágyazottságára, nehezen áthidalható voltára. Az iskola kulcsszerepet játszhat ebben a folyamatban: Finnországban a digitális átállás egyik színhelyévé vált, Magyarországon és Romániában még nem – legalábbis ez derült ki a digitális gazdaság és társadalom fejlettségét mérő jelentés számsoraiból (European Commission: *Digital Economy and Society Index 2020*). Előadásunkban e három ország digitalizációs teljesítményét hasonlítjuk össze, személyes oktatási tapasztalatokkal kiegészítve. (Elemzésünk létrejöttét a Kutatási Programok Intézete támogatta.)

Biró A. Zoltán

Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Csíkszeredai Kar
birozoltan@uni.sapientia.ro

Többletek és félelmek

A birtokolható/használható IKT eszközök, illetve az elérhető/kínált információk mennyiségi „többlete” jó ideje evidenciának tűnik, az eszközök/csatornák és fogyasztási gyakorlatok szinergiájából adódó/termelődő egyéb „többletek” fontossága is a figyelem előterébe kerül. Ebben a kontextusban az is fontos kérdésnek mutatkozik, hogy ezek a többletek milyen jellegű, milyen mennyiségű egyéni veszélyérzetet, félelmet termelnek? Az előadás rurális-kisvárosi környezetben végzett interjú vizsgálat alapján tárgyalja azt a kérdést, hogy milyen módon, milyen mértékben befolyásolják az így termelődő veszélyérzetek, félelmek a családon belül a szülők (1.) digitális eszköz- és tartalomhasználatát, az ehhez szükséges kompetenciák megszerzését, illetve (2.) a digitális eszköz- és tartalomhasználatához kapcsolódó szülő-gyerek kapcsolatot/együttműködést (mediációs gyakorlatot)?

A média szocializációs szerepe a gyermekek és fiatalok internethasználatában

Napjainkban egyre fontosabb vizsgálati téma, hogy korunk mediatizált terében, a kitágult nyilvánosság közegében mennyiben vált szocializációs tényezővé a média: szocializációs közegként működik-e, vagy inkább olyan entitásként, amelyet az adott környezetnek kell szocializálnia. Vagy esetleg mindkettővel számolnunk kell, és az adott társadalmi-kulturális környezet működési módja dönti el, hogy a két eshetőség közül melyik működik nagyobb hatékonysággal. A média szocializációs szerepe különösen érvényes annak a generációnak a tekintetében, amely a szocializáció folyamatának abban a fázisában van, amikor az elsődleges (család, az otthoni környezet) és a másodlagos (iskola) szocializációs környezet szerepe meghatározó az individuum szempontjából. Fontos kérdés, hogy a gyermekek és fiatalok esetében mennyiben alakítja át a média, az internet ezeket a szocializációs tereket, vagy egyenesen új szocializációs közegként jelenik meg.

Előadásomban a média szocializációs szerepét azokra a kutatási tapasztalatokra támaszkodva mutatom be, amelyeket a Sapientia Csíkszeredai Kara Társadalomtudományi Tanszékének „A média hatása a gyermekekre és fiatalokra” c. kutatási program keretében szereztünk. Mivel kutatásunkban kiemelt szerepet kapott az iskolai és a családi környezet vizsgálata, jelen bemutatóban arra törekszem, hogy a két helyszínt mint szocializációs közeget elemezzem, összefüggésben a médiahasználattal.

Gagy József

Sapientia EMTE Marosvásárhelyi Kar, Alkalmazott Társadalomtudományok Tanszék
gagy.jozsef@ms.sapientia.ro

Filterek és közösségek

Giddens szerint „Mindnyájunk számára, akik a modern világban élünk, a világunk dolgai jellegzetesen homályosak”. Lehetséges, hogy a gyorsuló világra utal Giddens: egyre több információ egyre gyorsabb ütemben, kápráztató fluxusban, összemosódó körvonalakkal rohan velünk szembe. De az is lehetséges, hogy véleménye szerint a sok az ártalmas: a világunk dolgairól keringő rengeteg információ az, ami beárnyékolja mindennapjainkat, elveszi előlünk a tisztánlátás világosságát. Ebben a helyzetben a legfontosabbak a filterek, állítja T. H. Eriksen.

Előadásomban azt fejtegetem, hogy ezek a filterek közösségek, azaz közösen kialakított, közösen fenntartott, közösséget behatároló szűrőmechanizmusok. A homályos világban mégis létező tisztánlátás alapja a bizalom abban, hogy akikkel együtt válogatunk és véleményezünk, azok jól eligazodnak a világunk dolgai között, érdemes velük közösségben, másokkal pedig távolságot tartva nézzünk, válogassunk, gondolkodjunk és cselekedjünk.

A világjárvány „digitális lábnyoma”. A megnövekedett képernyőidő miatti szülői aggodalmak

A koronavírus-járvány megfékezéséért 2020 márciusában Romániában és Magyarországon is karantént rendeltek el. A munkavégzésnek, az oktatásnak és a gyermekfelügyeletnek az otthonokba való átköltözése komoly kihívást jelentett a (kisgyermekes) családok számára. Egyik kulcskérdéssé vált az otthon falai közé szorult online munkát végző szülők számára a program és társaság nélkül maradt kisgyermekes, illetve a digitális oktatásra kötelezett kisdíjakok képernyőidejére vonatkozó szabályok újratervezése.

Jelen előadásban a karantén során (2020. május 13. és június 3. között) készült kvalitatív kutatásunk (52 félig strukturált telefonos és online interjú) azon eredményeit mutatjuk be, melyek a kisgyermekes digitális eszközökhöz való viszonyának megváltozását mutatja. Interjúalanyaink teljes állásban, de home office-ban dolgozó, párkapcsolatban élő, legalább egy 2-14 év közti gyermeket nevelő magyarországi és erdélyi magyar édesanyák voltak. Egyik legnagyobb kihívás a családi élettérben mindenki feladatvégzéséhez tér és lehetőség biztosítása, és ez nagyon sok családban azt jelentette, hogy a korábbi szabályok jelentősen megváltoztak. A sokrétű feladatok közt a gyermekek „kütyüzési idejének” jelentős megnövekedése sok esetben elkerülhetetlen volt, ugyanakkor nem ritkán a szülők zökkenőmentesebb munkavégzésének szinte egyetlen megoldásaként jelentkezett. Az interjúalanyok szinte mindenikének ez érzékeny, fájó és nem ritkán negatív témaként jelent meg, gyakran kudarcként élték meg azt, hogy tehetetlenek voltak e tekintetben. Ugyanakkor többen a negatív dolgok mellett pozitív tapasztalatokról is beszámoltak: gyermekeik számítógépfelhasználási készségei fejlődtek, különböző felületek kezelésében tanúsított jártasságuk látványosan javult.

Kovács Barna

Sapientia EMTE Marosvásárhelyi Kar, Alkalmazott Társadalomtudományok Tanszék
kovacsbarna@ms.sapientia.ro

Bizalom, beszéd, aktus

Kiinduló hipotézisünk szerint a bizalom és a beszéd kölcsönösen feltételezik egymást. E tétel tartalommal való feltöltése a beszédaktus elmélet alapelemeinek a beemelésével történik. A bizalomaktus performatív megnyilatkozásnak tekinthető és sajátos formában visszaköszönt benne a lokúció, illokúció és perlokúció. Az illokúcióra összpontosítva kiemeljük, hogy a bizalom mint viszony nem jöhet létre a légüres térben, de általános formájában magát a kapcsolatot feltételezi, valamint a szó és cselekvés egységébe veti bizalmát. A beszédaktus kifejezésre juttatja a bizalomaktust, a bizalomaktus megteremti a beszéd és cselekvés, valamint a cselekvésben résztvevő szereplők kapcsolatát.

Binge watching: A flow jelenségének vizsgálata a maratoni filmnézők körében

Felvetődik a kérdés, hogy a média (1) és a fogyasztó (1) találkozása mennyiben segíti a nézőt abban, hogy önmagának jobb verziója (=2) legyen? A binge-watching, azaz a maratoni filmnézések kiszámíthatatlan módon hathatnak a nézőre. Azt, hogy mi lesz a kölcsönhatás eredménye, olyan pszichológiai változók határozzák meg, mint a motiváció, tudatosság, személyiség, önkontroll vagy a médiafogyasztás iránti elköteleződés. Ezen konstruktumok kombinációjaként (amelyek minden egyénben egyedi módon keverednek) a tartalomfogyasztásnak számos végkifejletével számolhatunk. Amennyiben egy céltudatos személy kikapcsolódás céljából ül képernyő elé, elégedetten és feltöltődve kapcsolja ki a monitort. Ezzel szemben egy prokrasztináló minden filmnézéssel eltöltött perccel újabb stresszforrást generál önmagának. Az, hogy milyen képlet alapján indul el a láncreakció, még csak kutatási kérdések szintjén létezik. Kutatásunk ezt a kérdést a binge-watching és a flow élmény összefüggésében tárgyalja. Ennek értelmében a flow komponenseinek (időészlelés, tudatosság, kontroll és motiváció) kérdőíves adatokon alapuló vizsgálatára tettünk kísérletet.

Streaming és televízió a médiaflow sodrásában

Jelen dolgozat a television studies kategóriájába tartozik, és olyan aktuális kérdésekkel foglalkozik, mint a streaming szolgáltatók, és a hagyományos televíziók helyzete, a különböző „kiszolgáló lehetőségek” a világ legsikeresebb SVOD szolgáltatója esetében (Netflix), illetve milyen hatásokkal van egymásra a hagyományos tévé és a streaming, milyen jövőbeli trendek és lehetőségek elé nézünk a tech- és médiakonvergencia tekintetében, illetve mindez hogyan vizsgálható egy új keretrendszer, az általam megalkotott médiaflow aspektusából. A dolgozat továbbá érint néhány, a médiapiac átalakulására és térnyerésére vonatkozó megfigyelést is. A dolgozat fő célja megmutatni ahogy két különböző tudományterülethez tartozó flow-fogalom egyesítésével elemzési keretrendszer hozható létre.

Sántha Ágnes – Pop Tímea-Brigitta

Sapientia EMTE Marosvásárhelyi Kar, Alkalmazott Társadalomtudományok Tanszék
santhaagnes@ms.sapientia.ro

A digitális egészségműveltség egyenlőtlenségei a romániai egyetemi hallgatók körében

Az egészségmegőrzésben nagy haszonnal kecsegtet a digitális eszközök használata. Kutatásunkban a romániai egyetemeken tanuló magyar és román anyanyelvű egyetemi hallgatók digitális egészségműveltségét vizsgáljuk a DHLLI nemzetközi standardizált kérdéssorral, mely az egészségértést hét kompetenciával méri. Az online felületeken közzétett kérdőívre 260 magyar és 281 román egyetemi hallgató válaszolt az ország különböző felsőoktatási intézményeiből. Eredményeink közül kiemelkedik, hogy a férfiak digitális egészségkompetenciái jobbak, mint a nőkéi. Kimutatható különbségek vannak a társadalmi helyzet tekintetében a jobb anyagi-pénzügyi körülmények között élők javára. A navigációs és az információkeresési készség szignifikánsan összefügg az egyetemi hallgatók tudományterületével: a műszaki képzésben részesülők digitális kompetenciái a legjobbak, míg a leendő állatorvosok a legkevésbé jártasok az egészségnek a digitális eszközökkel való fenntartásában. A digitális egészségkompetenciák hiányosságainak és egyenlőtlenségeinek felmutatásával az egészséges életmód fenntartásához kívánunk hozzájárulni.

Székely Kinga Katalin

Sapientia EMTE, Csíkszeredai Kar, Társadalomtudományi Tanszék
szekelykinga@uni.sapientia.ro

Online kommunikáció és digitális megoldások szerepe a turizmus újragondolásában

A vizsgálat során azt kívántam feltárni, hogy Hargita megyében milyen változásokat hozott a turizmus területén a világjárvány, illetve melyek azok a lehetőségek, amit a turisztikai szereplők kihasználhatnak annak érdekében, hogy a jövőre tekintve a turizmus váljon a megye egyik gazdasági húzó-ágazatává.

A turisztikai szereplők körében folytatott korábbi vizsgálataink alapján megállapítható, hogy a többségük mikro vagy családi vállalkozásként működik, az agroturizmusra koncentrálva. Kevésbé jellemző a szakmai felkészültség, a vállalkozások alapításában a külföldi (magyarországi, osztrák) mintakövetés volt meghatározó, főként azért mert korábban nem volt turisztikai magánszektor, csak államilag szervezett és ellenőrzött vendéglátás. Továbbá az is megfigyelhető, hogy nem alakult ki semmilyen együttműködési forma a turisztikai szereplők között, minden vállalkozás egyéni módon igyekezett érvényesülni. Fontos sajátosságként említhető a digitális és online lehetőségek minimális kihasználtsága. Leginkább a passzív online jelenlét a jellemző, a digitalizációban is érzékelhető a lemaradás (késés).

A vírushelyzet egyik fő következménye az, hogy számos területen (oktatás, munkavégzés, kapcsolattartás, vásárlás, ügyintézés stb.) rákényszerítette az embereket a digitális kompetenciaszerzésre és kompetenciafejlesztésre. Ez a helyzet pedig új lehetőségeket teremthet és újraformálhatja a Hargita megyei turisztikai vállalkozások szemléletét és működését. A digitális lehetőségek beépítése a vállalkozások működésébe, a közösségi média használata a szolgáltatások élményszerű megjelenítésében, az online kapcsolatmenedzsment, továbbá más szereplőkkel való együttműködés mind olyan lehetőségek, amelyek átalakíthatják a jelenlegi gyakorlatot és hozzájárulhatnak ahhoz, hogy nemzetközi szinten is felzárkózzanak.

Tőkés Gyöngyvér Erika

Sapientia EMTE Marosvásárhelyi Kar, Alkalmazott Társadalomtudományok Tanszék
gyongyvert@ms.sapientia.ro

A digitális élettér kihasználási lehetőségei a romániai magyar idős emberek körében

Előadásomban a romániai magyar idős emberekre jellemző digitális egyenlőtlenségek egy aspektusát mutatom be. Az előadás minőségi adatgyűjtésre épül, valójában két év (2018 és 2020) leforgása alatt két adatgyűjtés során 70 romániai magyar idős emberrel készült félig strukturált interjú.

Az interjúk során elemzett adatok alátámasztják a célcsoport lemaradását a digitális technológiahasználat terén: habár többségüknek az okostelefonok és a mobilinternet következtében megoldódtak a hozzáférési nehézségei, mégis a használati motiváció és a használati haszon igen szűknek bizonyult.

Az előadás során megválaszolásra kerülnek olyan kérdések, hogy milyen többletet jelent a romániai magyar idős emberek számára a digitális élettér kitárulása, megújulnak-e a mindennapi tájékozódási szokások és kommunikációs gyakorlatok, illetve milyen eredményt állapíthatunk meg a nyitás és bezárulás tengelyén a társadalmi együttműködés területén.

Új média és múzeumi kiállítás

A múzeumoknak az online tér irányába történő nyitása, a múzeumi gyűjteményeknek és kiállításoknak a webes környezetben történő megjelenítése/hozzáférhetővé válása hatással van a múzeumi kommunikációra is. Bár korábban is voltak olyan gyűjtemények és tárlatok, melyeket online is megnézhettek a látogatók, az elmúlt év során vált ez igazán fontossá és égetően sürgőssé. A járvány hatására szemünk előtt változott/változik meg a múzeum és a múzeumi környezet és változtunk meg mi magunk is, aki a múzeumok tereit belakjuk/használjuk. Ezek a változások a reprezentáció és a befogadás kereteit és a szemlélő/értelmező habitusokat egyaránt érintik.

A múzeumi térben megjelenített történetnek a megértése szempontjából a hely fontos szerepet tölt be, a hely teszi lehetővé, hogy a látogató, aki ott tartózkodik, aktív részévé váljon az ott megidézett történetnek. De mi történik akkor, ha ezek a történetek az online térben kerülnek megjelenítésre? Ugyanazt az olvasási módot és értelmezés(eke)t teszik-e hozzáférhetővé? Ugyanúgy vesz részt az „ott tartózkodó” ezekben a történetekben, mintha csak a múzeum valós, fizikai tereiben járna? Vagy a közvetítési közeg megváltozása jelentésbéli módosulásokkal jár?

Zsigmond István

Sapientia EMTE Marosvásárhelyi Kar, Alkalmazott Társadalomtudományok Tanszék
zsigmond.istvan@ms.sapientia.ro

Reprezentatív adatfelvétel: online lehetőségek

Az empirikus vizsgálatok, kérdőíves adatgyűjtések esetében a reprezentatív mintavétel alapján történő adatgyűjtés számos nehézséggel jár. Online kérdőívezés esetében azonban az új technológiák számos lehetőséget kínálnak a célzott adatgyűjtéshez. Előadásunkban bemutatjuk, hogy egy székelyföldi felmérés során hogyan használtuk az online reklámozás lehetőségeit egy többszemponú (nem, korcsoport, megye) reprezentatív minta alapján történő adatfelvételhez.